

Informace z kontrolní akce 06/20 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo průmyslu a obchodu

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2006 pod číslem 06/20. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Vedral.

Cílem kontroly bylo prověřit u kontrolované osoby – Ministerstva průmyslu a obchodu správnost výkazů předkládaných tímto ministerstvem jako podklad pro závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu.

Kontrole byly podrobeny činnosti, které jsou předmětem účetnictví Ministerstva průmyslu a obchodu a které mají vliv na hodnotu testovaných konečných zůstatků v účetní závěrce k 31. 12. 2005 (dále jen „ÚZ“), včetně souvisejících skutečností z let předchozích a roku 2006.

Kontrola byla provedena u Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“).

I. Úvod

MPO bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, který vymezuje jeho působnost. MPO je organizační složkou státu a správcem rozpočtové kapitoly hospodařícím s prostředky přidělenými zákonem o státním rozpočtu.

Poznámka: Všechny právní předpisy uváděné v tomto dokumentu jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

Nesprávnosti byly identifikovány podle jednotlivých položek ÚZ s ohledem na jejich obsahové vymezení dle ustanovení § 4 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a dle vyhlášky č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu.

V souladu s ustanoveními § 20 a § 29 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a vyhláškou č. 16/2001 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a rozpočtů územních samosprávných celků, je cílem získávání údajů účetních závěrek za jednotlivé organizační složky státu a příspěvkové organizace jejich další zpracování v následné víceúrovňové agregaci, pro kterou je důležitým předpokladem obsahová stejnorodost a správnost vymezených položek účetní závěrky, a tím srovnatelnost vykazování v účetní závěrce.

„Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol, jimi zřízených organizačních složek státu a státních fondů“ (dále jen „Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu“), členěný dle jednotlivých položek, použitý v souvislosti s výkazem „Rozvaha organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací“ (dále jen „Rozvaha“) poskytuje

současně také informace, které umožňují uživateli účetních výkazů posoudit změny stavu a struktury aktiv a závazků, tzn. změny jednotlivých položek výkazu Rozvaha.

1. Údaje vykazované v účetní závěrce

Tabulka č. 1 – Údaje z výkazu Rozvaha k 31. 12. 2005 v předložené ÚZ a roční zprávě
(v tis. Kč)

Aktiva k 31. 12. 2005			Pasiva k 31. 12. 2005		
Stálá aktiva	Oběžná aktiva	Aktiva celkem	Vlastní zdroje	Cizí zdroje	Pasiva celkem
2 505 407,64	3 514 453,45	6 019 861,09	5 943 448,18	76 412,87	6 019 861,05

Tabulka č. 2 – Údaje z výkazu Rozvaha k 31. 12. 2005 předložené Ministerstvu financí
(v tis. Kč)

Aktiva k 31. 12. 2005			Pasiva k 31. 12. 2005		
Stálá aktiva	Oběžná aktiva	Aktiva celkem	Vlastní zdroje	Cizí zdroje	Pasiva celkem
2 505 407,64	3 685 746,68	6 191 154,32	6 114 741,41	76 412,87	6 191 154,28

Tabulka č. 3 – Údaje z Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu k 31. 12. 2005
(v tis. Kč)

Rozpočtové příjmy		Rozpočtové výdaje	
Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku	Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku
2 341 779,00	1 641 574,79	12 873 111,00	13 634 860,01

2. Kontrolou zjištěné nedostatky

2.1 Úplnost sestavení a náležitosti účetní závěrky

• Příloha účetní závěrky

V souladu s ustanovením § 18 zákona o účetnictví a vyhláškou č. 505/2002 Sb. má příloha účetní závěrky vysvětlovat a doplňovat údaje obsažené ve výkazu Rozvaha a obsahovat další údaje, které jsou podstatné pro posouzení majetkoprávní situace a které jsou rozhodující pro hospodaření účetní jednotky. Příloha účetní závěrky by měla obsahovat informace o použitých účetních metodách. V příloze ÚZ MPO však tyto informace nebyly v požadované míře uvedeny, jak vyplývá např. z následujících skutečností:

- neuvedení informace o vedení restitučního soudního sporu o majetek ve vykazované výši 56 045 375,05 Kč (budova tzv. Petschkova paláce a pozemek na adrese Praha, Politických vězňů 20), se kterým bylo MPO příslušné hospodařit; informaci o vedení tohoto sporu uvedlo MPO v tzv. „Roční zprávě Ministerstva průmyslu a obchodu za rok 2005“;
- neuvedení informace o existenci a účetní hodnotě pohledávek, se kterými bylo MPO příslušné hospodařit a které uplatňovalo v rámci konkurzních řízení u soudů. Dle sdělení MPO činila účetní hodnota těchto pohledávek k 31. 12. 2005 částku 237 215 691,05 Kč;
- neuvedení informace o poskytnutých návratných finančních výpomocích (popř. poskytnutých dotacích), které MPO v roce 2005 předalo finančním úřadům k vymáhání z důvodu neplnění podmínek ze strany příjemců a které proto odúčtovalo ze svého účetnictví. V roce 2005 byly odúčtovány pohledávky ve výši 171 063 161,00 Kč;
- neuvedení informace o zástavních právech, které mělo MPO vůči cizímu majetku;

- neuvedení informace o použitých účetních metodách (např. oceňování majetkových účastí a jiného majetku);
- neuvedení informace o majetku sledovaném na podrozvahových účtech.

• Údaje ve výkazu Rozvaha

MPO neúčtovalo o pohybu peněžních prostředků na bankovních účtech označovaných jako „Ostatní zvláštní prostředky z Národního fondu“, „Financování výdajů zbytkových státních podniků z FNM“ a „Centralizované prostředky z likvidovaných státních podniků“ (dále jen „zvláštní bankovní účty“). Zůstatky těchto bankovních účtů dosahovaly k datu ÚZ celkové výše 171 293 225,55 Kč.

Skutečnosti související s nakládáním s výše uvedenými peněžními prostředky byly (v rozporu se zákonem o účetnictví) evidovány v samostatném okruhu mimo účetnictví a vykazovány uvnitř účetní jednotky v samostatném okruhu označovaném jako „fiktivní IČO“. V kontrolní akci nebylo zjištěno, že by „fiktivní IČO“ bylo používáno při vykazování skutečností pro externí uživatele informací.

V důsledku tohoto postupu obsahují údaje ÚZ MPO předané Ministerstvu financí v souladu s vyhláškou č. 16/2001 Sb. a zveřejněné jím v systému ARIS (Automatizovaný rozpočtově informační systém) a zpracované pro účely sestavení závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu jednak skutečnosti vedené v účetnictví MPO a jednak skutečnosti vedené v mimoúčetní evidenci, a jsou tudíž odlišné od účetní závěrky předložené účetní jednotkou skupině kontrolujících, která obsahuje pouze skutečnosti vedené v účetnictví, byla opatřena povinnými náležitostmi dle zákona o účetnictví a byla použita v souladu s ustanovením § 21 rozpočtových pravidel pro zpracování Roční zprávy.

MPO tak prezentovalo rozdílné výkazy „Rozvaha“ k datu 31. 12. 2005 (viz tabulky č. 1 a č. 2).

2.2 Hlavní příčiny zjištěných nesprávností v účetní závěrce

Celkovou nesprávnost v ÚZ MPO v údajích, které jsou dle vyhlášky č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, a vyhlášky č. 16/2001 Sb. předávány k další agregaci pro zpracování závěrečného účtu, zobrazuje tabulka č. 4.

Tabulka č. 4 – Celkové nesprávnosti v ÚZ k 31. 12. 2005

(v tis. Kč)

Nesprávnost v absolutní hodnotě ve výkazu ÚZ		Celková nesprávnost v absolutní hodnotě
Rozvaha	Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu	
1 217 007,46	53,23	1 217 060,69

Na celkové nesprávnosti se podílely nadhodnocení, podhodnocení a neprůkaznost zůstatku jednotlivých položek příslušného výkazu ÚZ v důsledku porušování obecně závazných právních předpisů.

Na celkovou nesprávnost měly vliv následující skutečnosti:

- neprokázání majetku a závazků vykázaných v rámci zůstatků některých účtů ve výkazu Rozvaha, a to z důvodu neprovedení jejich inventarizace dle zákona o účetnictví. V rozporu se zákonem o účetnictví nebylo provedení inventarizace níže uvedeného majetku a závazků prokázáno průkaznými inventurními soupisy, jež by byly účetními záznamy dle zákona o účetnictví. Používané způsoby zjišťování skutečného stavu tohoto majetku a závazků ke zjištění tohoto skutečného stavu nevedly. Současně bylo na jednotlivých účtech zjištěno vykázání skutečností, které zde byly vykazovány v rozporu s obsahovým vymezením příslušné položky účetní závěrky dle obecně závazných právních předpisů. Šlo o nesprávnosti u následujících účtů majetku a závazků:
 - neprokázání majetku ve výši 824 303 093,14 Kč vykazaného v rámci zůstatku účtu 315 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy*. Jednalo se o pohledávky, které měly dle sdělení MPO i šetření NKÚ charakter návratných finančních výpomocí. Údaje o pohledávkách zachycených v účetnictví se rozcházeły s údaji organizačních útvarů MPO, jež v rámci své věcné příslušnosti vedly o těchto pohledávkách vlastní operativní evidenci; při inventarizaci tyto rozdíly šetřeny nebyly. O prostředcích poskytnutých formou návratné finanční výpomoci bylo nesprávně účtováno jako o poskytnutí dotace, o existenci některých pohledávek nebylo v účetnictví účtováno vůbec. V účetnictví i předložených inventurních soupisech byly pohledávky za některými subjekty zachyceny nesprávně v záporné výši. MPO poskytnuté návratné finanční výpomoci nezachycovalo na účtech účtové skupiny 27 – *Návratné finanční výpomoci*, ale nesprávně je zachycovalo prostřednictvím účtu 315 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy*, kde je v ÚZ také vykazovalo;
 - neprokázání závazků ve výši 34 477 885,98 Kč vykázaných jako zůstatek účtu 325 – *Ostatní závazky*. Inventarizace ani jiné kontrolní postupy současně také nezjistily nedodržování obsahového vymezení tohoto účtu. Ve smyslu vyhlášky č. 505/2002 Sb. jsou obsahovou náplní zůstatku tohoto účtu „ostatní krátkodobé závazky z obchodních vztahů“. MPO však neprokázalo, že by toto obsahové vymezení dodržovalo, neboť prostřednictvím tohoto účtu vykazovalo jako součást výše uvedeného konečného zůstatku účtu také zcela odlišný druh závazků, a to závazky z pracovněprávních vztahů, konkrétně mzdy za měsíc prosinec, které měly být v lednu příštího roku vyplaceny bezhotovostním převodem na bankovní účty zaměstnanců;
 - neprokázání pohledávek ve výši 16 631 111,00 Kč vykázaných jako zůstatek účtu 314 – *Poskytnuté provozní zálohy*. Inventarizace ani jiné kontrolní postupy nezjistily nedodržování obsahového vymezení tohoto účtu. Ve smyslu vyhlášky č. 505/2002 Sb. jsou poskytnuté provozní zálohy vymezeny jako částky poskytnutých provozních záloh dodavatelům před splněním smlouvy ze strany dodavatele. MPO neprokázalo, že by toto obsahové vymezení dodržovalo, neboť prostřednictvím tohoto účtu vykazovalo částky zachycené na došlých zálohových fakturách, přičemž však v daném účetním období zálohy dodavatelům neposkytlo. Prostřednictvím účtu 314 mají být vykazovány poskytnuté zálohy, a nikoliv pouhé požadavky na poskytnutí zálohy;
 - neprokázání závazků ve výši 11 093 909,59 Kč vykázaných jako zůstatek účtu 321 – *Dodavatelé*. Inventarizace ani jiné kontrolní postupy nezjistily nedodržování obsahového vymezení tohoto účtu. MPO prostřednictvím účtu 321 účtovalo a vykazovalo i závazky neexistující, a to v důsledku účtování zálohových faktur, které však nejsou předmětem účetnictví; účetním případem je až poskytnutí zálohy;
- podhodnocení zůstatků účtů 021 – *Stavby* a 901 – *Fond dlouhodobého majetku* ve výkazu Rozvaha o 145 447 000,02 Kč. MPO v roce 2001 snížilo účetní ocenění svých budov o hodnotu pozemků, jejichž ocenění nebylo v účetnictví MPO dosud zachyceno. Ocenění těchto pozemků bylo stanoveno na základě znaleckého posudku v cenách odpovídajících

roku 2001, a to ve výši 145 447 000,02 Kč. MPO však neprokázalo, že by součástí ocenění budov (jejich historické účetní hodnoty) byla také účetní ocenění pozemků pod těmito budovami, této domněnce nenasvědčovaly ani údaje vedené na inventárních kartách těchto budov. MPO mělo v této souvislosti zaúčtovat pouze hodnotu pozemků, které dosud v účetnictví nebyly zachyceny, a nemělo účtovat o snížení ocenění budov. Tento nedostatek ovlivnil zůstatky účtů vykázaných ve výkazu Rozvaha k 31. 12. 2005;

- podhodnocení zůstatku účtu 032 – *Umělecká díla a předměty* o 3 047 357,18 Kč a nadhodnocení zůstatku účtu 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* o 2 739 930,18 Kč a účtu 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí* o 307 427,00 Kč ve výkazu Rozvaha. MPO na účtu 032 nezachycovalo a nevykazovalo majetkové položky charakteru uměleckých děl a předmětů, ale namísto toho je nesprávně vykazovalo prostřednictvím jiných majetkových účtů;
- neprokázání majetku ve výši 10 713 777,67 Kč vykázaného jako součást zůstatku účtu 013 – *Software* ve výkazu Rozvaha. MPO v rámci inventarizace nezjistilo skutečný stav softwaru vykazovaného prostřednictvím účtu 013. Součástí vykázaného zůstatku účtu 013 byly i majetkové položky charakteru drobného dlouhodobého nehmotného majetku, které měly být vykázaný v rámci zůstatku účtu 018 – *Drobný dlouhodobý nehmotný majetek*. MPO v návaznosti na údaje ze své operativní evidence ocenilo hodnotu tohoto majetku částkou 10 713 777,67 Kč;
- nadhodnocení zůstatku účtu 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* a podhodnocení zůstatku účtu 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí* ve výkazu Rozvaha o 53 232,20 Kč. Důvodem byl inventarizační rozdíl, který MPO v rámci provedené inventarizace v roce 2005 zjistilo v případě videokamery, avšak zaúčtování tohoto rozdílu provedlo až v účetním období roku 2006. MPO zároveň o stejnou částku v paragrafu 5261 nadhodnotilo položku 5137 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* rozpočtové skladby a podhodnotilo položku 6122 – *Stroje, přístroje a zařízení* rozpočtové skladby tím, že uskutečněný výdaj ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu nesprávně vykážalo jako výdaj na pořízení drobného dlouhodobého hmotného majetku;
- podhodnocení účtu 245 – *Ostatní běžné účty* a účtu 379 – *Jiné závazky* ve výši 98 670 804,57 Kč, a to z důvodu nevedení peněžních prostředků uložených na bankovním účtu „Centralizované prostředky z likvidovaných státních podniků“ v účetnictví; k prostředkům uloženým na tomto bankovním účtu je MPO dána povinnost odvádět je na příslušný účet Ministerstva financí, přičemž MPO tuto povinnost plní a s prostředky nijak nehošpodaří (na rozdíl např. od prostředků fondů). Proto představuje přijetí těchto prostředků pro MPO specifickou povinnost v podobě závazku zachycovaného prostřednictvím účtu 379 – *Jiné závazky* (v ÚZ i v číselných sestavách závěrečného účtu a datové bázi údajů ARIS měl být proto zůstatek tohoto bankovního účtu správně vykážán na účtech 245 – *Ostatní běžné účty* a 379 – *Jiné závazky*; nesprávností je, že v ÚZ nedošlo k vykážání tohoto majetku a závazku a že v číselných sestavách závěrečného účtu došlo k nesprávnému vykážání těchto skutečností na účtu 922 – *Ostatní zvláštní fondy*, a ne na účtu závazků);
- podhodnocení účtu 245 – *Ostatní běžné účty* a účtu 922 – *Ostatní zvláštní fondy* ve výši 72 622 420,98 Kč, a to z důvodu nevedení peněžních prostředků uložených na bankovních účtech „Ostatní zvláštní prostředky z Národního fondu“ a „Financování výdajů zbytkových státních podniků z FNM“ v účetnictví (tato skutečnost měla vliv na zůstatky vykázané v ÚZ, neměla však vliv na hodnoty agregované v číselných sestavách v rámci závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu a na hodnoty ÚZ v systému ARIS, neboť v sestavách závěrečného účtu byly agregovány i ty údaje, které MPO o těchto prostředcích vedlo pouze v mimoúčetní evidenci);

- MPO v roce 2004 odprodalo některé své nemovitosti v Jindřichově Hradci, se kterými bylo příslušné hospodařit již před rokem 2004, avšak po celou dobu je nemělo zachyceno ve svém účetnictví. Tuto skutečnost zjistilo až v roce 2005, což bylo také důvodem pro neprovedení včasného odvodu peněžních prostředků získaných z tohoto prodeje do státního rozpočtu (viz část 2.6 tohoto dokumentu).

2.3 Nesrozumitelnost účetnictví

MPO v rozporu s ustanovením § 8 odst. 5 zákona o účetnictví nevedlo srozumitelné účetnictví, a to v oblasti transferů – dotací. Účetnictví MPO prostřednictvím účetních dokladů neumožňovalo spolehlivě a jednoznačně určit obsah účetních případů zde zachycených a jejich účastníky. Z účetních dokladů nebylo zřejmé, jaké účetní případy byly zachyceny, zda šlo o poskytnutí dotace, vratku dotace, mylnou platbu či účetní opravu. MPO nezachycovalo poskytování dotací příjemcům na základě průběžně získávaných bankovních výpisů, ale na základě souhrnných účetních dokladů ke konci měsíce (případně až čtvrtletí).

Systém vedoucí k účetnímu zachycení těchto transakcí nebyl popsán v žádném vnitřním předpisu. Prokazování operací a skutečností zachycených na dokladech bylo prováděno s pomocí ústně sdělovaných informací od pracovníků MPO a na základě podkladových tabulek, které však nebyly součástí účetního dokladu, nebyly zařazovány do soustavy účetních záznamů v rámci vedení účetnictví a nebyly předmětem archivace spolu s účetními doklady, tak aby byla zaručena jejich trvalost dle zákona o účetnictví. Rovněž nebyl splněn požadavek zákona o účetnictví ohledně stanovení oprávnění, povinností a odpovědností osob vztahujících se k připojování podpisového nebo identifikačního záznamu k těmto podkladovým tabulkám. Z výše uvedených důvodů nebylo možné považovat tyto podkladové tabulky za průkazné účetní záznamy podle ustanovení § 33a odst. 1 písm. d) zákona o účetnictví.

V některých případech musela být ze strany MPO provedena i rekonstrukce údajů k vysvětlení skutečného stavu věci, k určení účastníků a obsahu účetního případu zachyceného na dokladu a v účetnictví. Projevilo se, že v rámci zaučtovaných souhrnných částek o poskytnutých dotacích byly zachyceny i opravy dříve nesprávně provedených účetních zápisů, ty však měly být správně zachyceny prostřednictvím tzv. opravných účetních záznamů. Postupy používané MPO proto měly negativní vliv na srozumitelnost účetních záznamů, neboť snižovaly možnost identifikovat obsah účetního záznamu před a po opravě.

Prokazování skutečností zachycované v účetnictví MPO nebylo v případě transferových výdajů prováděno na základě údajů ze soustavy přehledně a srozumitelně vedených účetních záznamů, ale na základě ústně podávaných informací a dodatečně rekonstruovaných údajů. Takovýto způsob vedení účetnictví nezaručuje trvalost účetních záznamů ve smyslu zákona o účetnictví. MPO v této oblasti nevedlo srozumitelné účetnictví.

2.4 Neprůkaznost účetnictví

Ustanovení § 8 odst. 1 zákona o účetnictví stanoví účetním jednotkám povinnost vést účetnictví správně, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů. V ustanovení § 8 odst. 4 zákona o účetnictví je stanoveno, že účetnictví účetní jednotky je průkazné, jestliže všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou průkazné a účetní jednotka provedla inventarizaci. Výše uvedená ustanovení MPO porušilo zejména

tím, že neprovedlo inventarizaci veškerého majetku a závazků v souladu se zákonem o účetnictví.

Účetnictví MPO v účetním období roku 2005 je proto dle znění příslušných ustanovení zákona o účetnictví neprůkazné.

Tabulka č. 5 – Rozsah předmětu účetnictví MPO v účetním období roku 2005 dle zobrazení v hlavní knize

(v Kč)

Aktiva/Pasiva	Příjmy	Výdaje
6 019 861 076,56	1 641 574 788,99	13 634 859 931,16

2.5 Nesprávná aplikace účetních metod

• Kurzové rozdíly

MPO nesprávně aplikovalo účetní metody spojené s účtováním kurzových rozdílů vznikajících u pohledávek a jejich úhrad v případě zahraničních pracovních cest. MPO účtovalo o kurzových rozdílech pouze v případě, že zaúčtovaná pohledávka byla v jiné cizí měně než v eurech. V případě zahraničních pracovních cest, na které byli zaměstnanci vybavováni v měně euro, nebylo o skutečně vzniklých kurzových rozdílech účtováno. V roce 2005 tak nebylo v účetnictví MPO účtováno o všech skutečnostech, které měly být předmětem účetnictví a které měly být vykázány v účetní závěrce na rozpočtové položce 5142 – *Realizované kurzové ztráty*.

• Neúčtování ke dni vzniku účetního případu a vzájemné zúčtování

MPO neúčtovalo o některých skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, k datu uskutečnění účetního případu. V souladu s těmito požadavky nebylo účtováno o

- závazcích na účtu 321 – *Dodavatelé* (MPO účtovalo pouze dle stavu k 30. 6. a 31. 12. 2005);
- valutových prostředcích na účtu 261 – *Pokladna*, přestože existovaly denní zůstatky valut;
- vzniku některých pohledávek (např. z titulu refundací zahraničních pracovních cest).

MPO nevyhotovovalo účetní doklady týkající se transferových plateb (dotací) ke dni vzniku účetního případu, ale v rozporu se zákonem o účetnictví koncem měsíce, popř. čtvrtletí. O uskutečněných transferových výdajích nebylo účtováno průběžně na základě příslušných bankovních výpisů, ale na základě měsíčního (popř. až čtvrtletního) salda. V důsledku těchto skutečností nebyly v účetnictví zobrazeny informace o vrácených platbách, mylných platbách či opravách účetních záznamů.

2.6 Ostatní zjištění

• Peněžní prostředky získané z Národního fondu

MPO v průběhu let 2004, 2005 a 2006 nevyužilo prostředky ve výši 70 000 000,00 Kč, které byly převedeny na MPO z Ministerstva financí – Národního fondu v roce 2004 na základě usnesení vlády ze dne 20. října 2004 č. 1003 a byly určeny na spolufinancování české části operačního programu „Průmysl a podnikání“. Tyto prostředky zůstaly po celé sledované období uloženy na bankovním účtu a nebyly čerpány pro předpokládaný účel. Důvody dle vyjádření MPO spočívaly v nejasných pravidlech pro možnosti jejich využití.

MPO ve spolupráci s Ministerstvem financí již od roku 2004 metodicky řešilo, jak tyto prostředky z Národního fondu použít v rámci rozpočtového hospodaření MPO a zda je vůbec toto řešení možné. V červnu 2006 bylo stanoveno, že o 70 000 000,00 Kč budou v roce 2007 navýšeny příjmy a výdaje kapitoly MPO a že dříve získané prostředky ve výši 70 000 000,00 Kč budou převedeny zpět na bankovní účet Ministerstva financí – Národního fondu.

- **Neprovedení odvodu příjmu z prodaného majetku**

MPO v 2005 porušilo rozpočtovou kázeň tím, že prostředky státního rozpočtu ve výši 5 243 740,00 Kč získané v roce 2004 za odprodej nemovitostí v Jindřichově Hradci neodvedlo dle ustanovení § 45 odst. 10 rozpočtových pravidlech do tří pracovních dnů do státního rozpočtu.

Prostředky z prodeje byly přijaty na depozitní účet MPO dne 30. 12. 2004, na příjmový účet státního rozpočtu byly převedeny až 18. 3. 2005. Uvedené zpoždění souvisí s tím, že majetek nebyl veden v účetnictví, a proto byl delší dobu zjišťován původ prostředků přijatých na depozitní účet. Po přesné specifikaci platby byl proveden převod těchto prostředků na příjmový účet MPO.

- **Finanční vztahy s příspěvkovou organizací**

Správa služeb MPO (dále jen „SpS MPO“) měla v roce 2005 rozpočtovanou a ze strany MPO schválenou takovou výši příspěvku na provoz a takovou výši použití rezervního fondu, která neodrážela skutečnou výši potřeb této organizace.

MPO na rok 2005 odsouhlasilo podřízené organizaci SpS MPO příspěvek na provoz ve výši ve výši 24,185 mil. Kč, který byl v této výši podřízené organizaci v průběhu roku 2005 poskytnut. Uvedená výše příspěvku plně postačila ke krytí potřeb této organizace a o více než 50 tis. Kč je překročila. Prostřednictvím účetních výnosů, a to se souhlasem zřizovatele, čerpala SpS MPO nad rámec tohoto příspěvku i prostředky rezervního fondu, a to ve výši 1,5 mil. Kč. V návaznosti na zapojení prostředků rezervního fondu SpS MPO vykázala v účetní závěrce zlepšený hospodářský výsledek ve výši 2,188 mil. Kč, ze kterého byla část ve výši 0,438 mil. Kč použita pro přiděl do fondu odměn. Z fondu odměn se zaměstnancům hradí překročení prostředků na platy. Zřizovatel této organizace, tj. MPO, tuto situaci akceptoval a neprokázal, že by v rámci svých kompetencí přijímal opatření k úpravě finančních vztahů. Podobný přístup byl aplikován i v minulých letech.

2.7 Vnitřní kontrolní systém

S ohledem na nesprávnosti a zjištění uvedená v tomto dokumentu nebyl v kontrolovaném období na MPO zaveden a udržován systém finanční kontroly, který by byl zcela způsobilý včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat rizika související s činnostmi, které jsou předmětem účetnictví. Např.:

- vnitřním předpisem nebylo v rozsahu požadovaném ustanovením § 33a odst. 9 zákona o účetnictví stanoveno oprávnění, povinnosti a odpovědnost osob za obsah účetních záznamů (účetový rozvrh);
- vnitřní kontrolní systém nezajišťoval provádění předběžné kontroly ze strany správce rozpočtu a hlavní účetní ve smyslu ustanovení § 13 a 14 vyhlášky č. 416/2004 Sb.

III. Majetkové účasti státu v obchodních společnostech

- MPO ve své ÚZ vykázalo na účtech majetkových účastí následující zůstatky:
- účet 061 – *Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem* ve výši 27 000 000,00 Kč,
 - účet 062 – *Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem* ve výši 1 452 619 000,00 Kč.

Předmětem kontroly byla také problematika vykazování majetkových účastí dle obsahového vymezení jednotlivých položek ÚZ pro organizační složky státu v souladu s obecně závaznými předpisy, tj. zejména určení, zda účetní jednotka typu organizační složky státu u svých jednotlivých majetkových účastí vykonávala vlivy rozhodující, podstatné či ostatní, resp. zda je jako organizační složka státu, která není právnickou osobou, vůbec vykonávat mohla. Dále byla šetřena problematika oceňování akcií, které MPO získalo od akciové společnosti z důvodu zvýšení základního kapitálu této akciové společnosti z jejich vlastních zdrojů.

Platné předpisy regulující účetnictví jsou v této oblasti natolik nejednoznačné, že poskytují prostor pro různé interpretace problematiky vykazování a oceňování majetkových účastí státu v účetnictví organizačních složek státu, a tím i odlišné aplikace v praxi, což potvrzují rozdílné názory na správnost řešení získané od odborné veřejnosti i regulátora účetnictví v ČR. NKÚ v dané věci získal odborné stanovisko experta k oblasti vykazování majetkových účastí státu i sdělení Ministerstva financí k problematice jejich oceňování. Získané informace však jen potvrdily obtíže při hodnocení dané oblasti.

IV. Vyhodnocení

1. Věrohodnost účetní závěrky MPO k 31. 12. 2005

Tabulka č. 6 – Hladina významnosti a celková nesprávnost ÚZ MPO

(v tis. Kč)

Vykázané výdaje	Hladina významnosti	Celková nesprávnost ÚZ MPO v absolutní hodnotě
13 634 860,01	272 697,20	1 217 060,69

V souladu s doporučením mezinárodních kontrolních standardů INTOSAI byla nejvyšší možná míra špatné evidence, kterou uživatelé účetních výkazů mohou shledávat jako ještě přijatelnou, stanovena jako 2 % z hodnoty, která nejpřiměřeněji zobrazuje rozsah finanční činnosti této účetní jednotky. V případě MPO tuto hodnotu představují výdaje.

Vzhledem k rozsahu zjištěných celkových nesprávností v ÚZ MPO a z jejich porovnání se stanovenou nejvyšší možnou mírou špatné evidence (hladinou významnosti) je zřejmé, že ÚZ MPO nepodává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví za účetní období roku 2005 v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými předpisy.

2. Porušení rozpočtové kázně

Porušení rozpočtové kázně ve smyslu ustanovení § 44 rozpočtových pravidel bylo zjištěno v celkové výši 5 243 740,00 Kč.

3. Závěrečný účet rozpočtové kapitoly 322 – Ministerstvo průmyslu a obchodu za rok 2005

Účetní závěrka sestavená MPO k 31. 12. 2005 nebyla spolehlivým podkladem pro sestavení závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu 322 – Ministerstvo průmyslu a obchodu za rok 2005 dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. V závěrečném účtu byly v číselných sestavách agregovány nesprávnosti zjištěné v ÚZ MPO, které byly současně ovlivněny skutečnostmi uvedenými v tomto dokumentu v části II v bodech 2.1 a 2.2. Celková nesprávnost v závěrečném účtu je ve výši 1 144 438,27 tis. Kč, z toho

- nesprávnost v sumáři výkazů Rozvaha 1 144 385,04 tis. Kč,
- nesprávnost v sumáři Výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu 53,23 tis. Kč.

Rozdíl mezi hodnotou celkové nesprávnosti ÚZ a závěrečného účtu vznikl v důsledku sestavení závěrečného účtu nikoliv pouze na podkladě ÚZ, ale i některých údajů mimoúčetní evidence MPO (viz část II body 2.1 a 2.2 tohoto dokumentu).

Vzhledem ke zjištěným nesprávnostem v ÚZ kontrolované osoby je nezbytné, aby MPO zabezpečilo provedení odpovídajících oprav ve svém účetnictví, které by odstranily výše popisované nedostatky.

4. Nedostatky v právních předpisech

Současný stav podle obecně závazných předpisů, které regulují problematiku vykazování a oceňování majetkových účastí státu v obchodních společnostech, poskytuje nepřijatelný a neúměrný prostor pro subjektivní interpretace. Z tohoto důvodu NKÚ navrhuje řešit tuto oblast Ministerstvem financí tak, aby z hlediska uživatelů účetní závěrky bylo jednoznačné, jaké informace mohou dle jednotlivých položek účetní závěrky v oblasti majetkových účastí státu očekávat a jak mají být interpretovány.